

ΑΘΗΝΑΪΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΜΕΤΑ ΒΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΑΡΘΡΩΜΗ

ΠΡΟΠΑΡΩΡΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι... Δρ. ν. 3.—
Ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ » » 3.50

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν..... 15
261—Γραφεῖον ὁδ. Ἑρμοῦ—264

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ κκ. συνδρομηταὶ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὰς συνδρομὰς των διὰ γραμματοσήμου ἑλληνικοῦ, ἀγγλικοῦ καὶ γαλλικοῦ.

Εἰς τοὺς πληρόνοντας τὴν συνδρομὴν τῆς «Ἀθηναϊδος» δίδεται Δωρεὰν χρωματισμένη εἰκὼν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἦτο εὐμενὴς πρὸς πάντας. Ἐὰν δὲν ἦτο τοιοῦτος, εἰ ἐχθροὶ του ἠθελον τὸ ἀνακαλύψει. Οὐ μόνον ἦτον εὐμενὴς ἐν τῇ ἐνεργείᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λόγῳ, τοῦτο δὲ εἶναι ἡ ἀρίστη ἀπόδειξις ἀληθοῦς εὐμενείας ὑπερβαίνουσα καὶ τὴν ἐκ τῶν πράξεων διδομένην. Ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν θὰ ἦσαν σκληροὶ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, ἀλλ' ἡ γλῶσσα εἶναι ἀτίθασσον μέλος καὶ βραδέως ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἀγάπην. Ἡ γλῶσσα κόπτει, κεντᾷ καὶ πλήττει πλείοτερον σφύρας. Ποία κακία εἶναι πλείοτερον ταύτης ἐγγικτικῆς; Ἀξίζει ν' ἀποθάγη τις ὅπως ἀπαλλαγῇ ταύτης. Πολλοὶ μεταβάλλουσι τὴν καρδίαν ἀλλὰ φυλάττουσι τὴν παλαιὰν γλῶσσαν.

Ἐκ πάντων τῶν διδασκάλων ὅσοι ποτὲ ἐζήσαν, ὁ Ἰησοῦς ἦτο ὁ μᾶλλον εὐπροσῆγορος εἰς τὸν λαόν. Ὁ κακὸς κόσμος καὶ ὁ μὴ κακὸς ἐπίσης ἀνεγνώριζε τοῦτο καὶ τὸ ἐξετίμα. Εἶπον ὅτι ἐλάλει πρὸς καλὸν αὐτῶν, καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ προσβληθῇ τις ἐκ τοῦ λόγου του ἐκτὸς ἂν ἦτον ἀλαζῶν καὶ ἀμαθῆς. Ἐλάλει μετ' ἀγάπης. Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ εὐμενεία καὶ ἀγάπη ἦσαν ὡς τὰ ἑαυτοῦ. Ὑπῆρξαν ἄλλοι ἄνθρωποι οἵτινες ἦσαν εὐμενεῖς εἰς ἐκείνους· οἵτινες ἦσαν εὐμενεῖς πρὸς ἑαυτούς. Ἐτεροὶ ἄνθρωποι

ὑπῆρξαν οἵτινες ἠγάπων τοὺς φίλους των, ἀλλ' οὐδέποτε πρότερον ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ὅστις ἦτον εὐμενὴς πρὸς πάντας, καὶ ὅστις ἠγάπα πράγματι τοὺς ἐχθροὺς του. Ἦτο θαῦμα ἀγαθότητος καὶ ἀδιακόπως ἐξέπληττε καὶ αὐτοὺς τοὺς μαθητὰς του. Οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ μετρήσωσιν αὐτὸν διὰ τῆς γνώσεως ἐτέρων ἀνθρώπων, καθὼς δὲν δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν τὰ βᾶθη τῆς ἀτμοσφαιρας διὰ τῆς ἀβοηθήτου ἡμῶν ὀράσεως, διότι δὲν ὑπῆρχε στιγμή ἐφ' ἧς ἠδύναντο νὰ εἴπωσιν ὅτι τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ ἐφθανε καὶ ἔληγεν. Αἱ ἀκτίνες τῆς λαμπρότητός του ἐξετείνοντο πέραν τῆς γραμμῆς τοῦ ὀρίζοντος αὐτῶν καὶ ἔχυνον τὸν φωτισμὸν των πέραν τῆς θνητῆς αὐτῶν δυνάμεως.

«Πάτερ, ἀφες αὐταῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν.» (Λουκ. κγ', 34).

Ἡ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΝ ΒΕΛΛΑΔΙ

Ὁ ἀληθὴς πλοῦτος παντὸς ἔθνους στηρίζεται ἐπὶ τῆς καλλιέργειας καὶ παραγωγῆς τῆς γῆς. Ἐκαστος ὁμολογεῖ ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ τῆς γῆς καλλιέργεια δὲν συμβαδίζει πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Αἱ ἐπιστήμαι ἐν Ἑλλάδι καλλιερгоύνται καὶ πρόδος καθεκαστὴν ἀναφαίνεται λιαν ἐνθαρρυντικῆ. Ἀλλ' ὁ μᾶρασιμὸς καὶ ἡ ἔλλειψις πόρων φαίνονται οὐδὲν ἦττον εὐρείας λαμβάνοντα διαστάσεις. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ πρὸς τὰ γράμματα ῥοπή δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων ἐνός ἔθνους. Ἡ παραμέλησις τῆς γεωργίας καὶ ἡ οὐδεμία πρόδος αὐτῆς καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τοῦ «Γενικοῦ Πίνακος τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἔτος 1875», διότι μέχρι τοῦ ἔτους τούτου ἔχομεν μέχρι τοῦδε δημοσίευμα, βλέπομεν ὅτι τὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐ-

κεινο εισαχθέντα εν Ελλάδι γεωργικά εργαλεία ανέρχονται εις τὸ εὐτελές ποσὸν 7564 δρ. ἐνθ' ἡ τῶν κηκαλιῶν (Quinquillerie) εισαγωγὴ ἀνέρχεται εις τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόγητον ποσὸν τῶν 802341 δρ., ἡ τῶν χειρακτιῶν εις 67866 δρ. ἢ ἡ τῶν μύρωδικῶν εις 177812 δρ. Ἡ εὐχλωστία τῶν ἀριθμῶν τούτων καθίστησι πᾶσαν παρατήρησιν περιττήν. Οὐδεμίαν ἐμφύβησιν ὅτι εὐδαιμονέστεραι χῶραι θεωροῦνται καὶ πράγματι εἰσι σήμερον αἱ γεωργικὰ ἔχουσαι προϊόντα. Ἐάν αἱ ἐν Ελλάδι χέρσοι μέχρι τούδε ἡμῶν γαῖαι ἐκαλλιεργούντο εισαγομένων τῶν τελείων ἐν χρήσει ἐν τε τῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ Ἀμερικῇ γεωργικῶν εργαλείων θὰ εἶχουμεν τὴν χῶραν ἡμῶν ἀληθῆ παραδείσον. Ἡ ἀνάπτυξις ὅμως τῆς γεωργίας συμβαδίζει καὶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας. Εἰς ἀμφοτέρωτα ταῦτα πρέπει ἡ μέριμνα τῶν διασπόντων τὰ τῆς ἐπικρατείας ἡμῶν νὰ στραφῇ.

Ο ΦΙΛΑΛΛΗΝ ΣΑΜΟΥΗΛ ΧΑΟΥ

Ἡ εἰκὼν ἦν σήμερον ἐν τῇ «Ἀθηναίῃ» χαράσσομεν εἶναι ἡ τοῦ ἀειμνήστου δόκτορος Σαμουήλ Γρίδλει Χάου, ἀνδρὸς οὐ τὸ κλέος ἀφθιτον καὶ ἡ μνήμη ἀγήρωσι. Φιλοξενούντες ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν διακεκριμένην τοῦ βίου αὐτοῦ σύντροφον, τὴν σεβαστὴν χήραν Χάου, ἐνομίσαμεν καθήκον ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀειμνήστου αὐτῆς ἀνδρὸς νὰ χαράζωμεν καὶ βιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις.

Ὁ ἐξοχος οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν Βοστώνῃ τῇ 10 Νοεμβρίου 1804. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἰδιοκτῆτης πλοίων ἡ δὲ μήτηρ, ἡ ὠραία καὶ ἀγαθὴ Πάττη Γρίδλει, διεκρίνετο ὡς μία τῶν καλλίστων γυναικῶν τῶν χρόνων ἐκείνων κατὰ τε τὴν μορφήν καὶ τὴν ψυχὴν. Ὑπερηγάπα δὲ τὸν ἀειμνήστον υἱὸν τῆς Σαμουήλ. Ἡμεῖραν τινὰ ὁ ῥιψοκίνδυνος Σαμουήλ ῥιφθεὶς ἐπὶ τεμαχίου πάγου ἐπιπλέοντος ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἐβυθίσθη καὶ μικροῦ δεῖν ἐπνίγετο. Ὁ πατὴρ τοῦ ἰδῶν αὐτὸν ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἅμα σωθέντα τῇ λέγει «Πήγαυε εἰς τὴν μητέρα σου καὶ εἰπέ αὐτῇ νὰ σε δεῖρῃ.» Ὁ σάκις ὁ Σαμουήλ διηγείτο τοῦτο, ἔλεγε μετὰ φωνῆς συμπαθοῦς «ἔδραμον εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἡ γλυκεῖα μήτηρ μου δὲν με ἔδειρε».

Ἐγὼ ἐφοίτα ἐν τῇ σχολῇ τῆς Βοστόνης μέγα τι πολιτικὸν ζήτημα διήρει τὸς πολίτας τῆς Βοστόνης ἡ δὲ διαίρεσις ἐξηπλώθη καὶ ἐν τῇ σχολῇ ὁ Σαμουήλ ἦτο μεταξὺ τῆς μειονότητος. Οἱ ἑταῖροί του ποταθέντες ὑπὸ τῶν ἀπειλῶν τῶν συμμαθητῶν των μετέβαλον γνώμην, μόνον ὁ Σαμουήλ ἐνέμεινε πιστὸς ἐν ταῖς πεποιθήσεσι αὐτοῦ ὅθεν ἡμέραν τινὰ λαβόντες αὐτὸν οἱ λοιποὶ τὸν ἐκρήμνισαν ἀπὸ τῆς κλίμακος. Δεκαεπταετῆς εἰσῆλθεν ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Providence, ἐξ οὗ ἐξῆλθεν ἰατρὸς καλῶς κατηρτισμένος μετὰ τέσσαρα ἔτη. Καὶ τοι ἐπιμελῶς διήκουε τὰ μαθήματα δὲν ἔπαυε νὰ ἐνοχλῇ τοὺς καθηγητὰς αὐτοῦ διὰ τῆς ζωηρότητος καὶ τῶν ἀτακτημάτων του. Ἡμέ-

ραν τινὰ βοηθούμενος καὶ ὑπὸ ἑτέρων συμφοιτητῶν ἀνεβίβασε εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα τῆς σχολῆς τὸν ἵππον τοῦ προτάναως, ἐνθα ἀνευρέθη μετὰ πᾶλλας ἡμέρας.

Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ ἐξασκῇ τὸ ἱατρικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα ἐν Βοστόνῃ ἀτε ἐξερράγη ἡ Ἑλλ. Ἐπαναστάσις τοῦ 1821. Ἡ ἀφηνίδια λάμψις ἡ ἀνατείλασα ἐπὶ τῆς κλασσικῆς τῆς Ελλάδος γῆς ἀνέφλεξε τὴν καρδίαν τοῦ νεαροῦ Ἀσκληπιάδου. Ἀλλ' οὐδεὶς πλὴν τοῦ διασήμου ζωγράφου Γιλβερτ Στουάρτ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν πλοῦ ἐπικινδύνου καὶ μακροῦ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Ἐπιβίβασθεις εἰς βρῆκιον Ἀμερικανικὸν ἀπεβίβασθαι τὸ πρῶτον εἰς Μελίτην, ὅθεν δι' Αὐστριακοῦ πλοίου μετέβη εἰς Μονεμβασίαν ἐφοδιασμένος με ἐπιστολὴν συστατικὴν τοῦ Ἐδουάρδου Ἐβερρεττ ἐπροχώρησεν ἀμέσως πρὸς εὐρεσιν τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως. Ὁ νέος Σαμουήλ ταχέως ἐξοικειώθη πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν τῶν Ἑλλήνων ἐκτιθέμενος εἰς κινδύνους καὶ ὑφιστάμενος στερήσεως ὡς καὶ οἱ συναγωνισταί του τὰ πάντα ἀγογγίστους ὑπαμένων καὶ ἐπὶ χρυσταῖς ἐλπίσιν. «Ἠλπίζεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἤθελε ταχέως ἀνακτήσει τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς ἐνεκα τῶν θυσιῶν εἰς ἃς ὑπεβάλλετο καὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς αὐταπαρνήσεως. Τὰς ἐλλείψεις τῶν νέων Ἑλλήνων ἐβλεπε με ὄμμα ἀληθῶς ἐλευθεροῦ ἀνδρός. Τέκνα δουλείας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων ὑπὸ ζυγὸν ταπεινούντα καὶ ἐξευτελιζόντα τὸν ἀνθρώπον, δὲν ἠδύναντο ἀμέσως ν' ἀφήσωσι πᾶσας τὰς ἐξῆς με τὰς ὁποίας τοὺς ἐξέθρεψεν ὁ δεσπότης ἄλλα μεθ' ὧρας αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις ἐμάχοντο καρτερικῶς ἐν πάλῃ ἀνίσσει, οὕτω δὲ ψυχὴ εὐγενῆς ὅποια ἡ τοῦ νέου Σαμουήλ ἐνεστερνίσθη τὸν ἀγῶνα αὐτῶν ὡς ἰδίου καὶ πρὸς τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν ἦν ἐπιεικής. Ἀλλ' ἐκ τῶν πολλῶν στερήσεων καὶ κακουχιῶν προσεβλήθη ἡ υγεία του καὶ ἐπὶ μακρὸν διετέλεσεν ἀσθενής. Ἀλλὰ οὐδὲν ἠδύνατο ν' ἀποθαρρύνῃ αὐτὸν καὶ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ χάριν τοῦ ὁποίου ἀφιέρωσε τὰς ὠραιότερας τοῦ βίου του ἡμέρας. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀφοῦ ἐμεινεν ἐπὶ ἐξ ὅλα ἔτη ἐν Ἑλλάδι, εἶδεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, τοῦτο δὲ χάριν αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ἀναστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πείνα καὶ ἡ γυμνότης ἐμάστιζον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνηλεῶς ἐδεκάτιζον τὰ τέκνα αὐτῆς ἔχρειαζόντο λοιπὸν ἐπιταχύνειν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς πρὸς περιθάλψιν τῶν ἀτυχῶν τῆς τυραννίας θυμάτων. Ὁ ἀκάματος ἦρος μεταβάς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ συνήγορησεν εὐγλύττα ὑπὲρ τῶν δεινοπαθόντων, ἀμέσως δὲ οἱ συμπολιταὶ του ἔσπευσαν διὰ μεγάλων χρηματικῶν συνδρομῶν νὰ σώσωσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου τὰ ἀτυχεῖ τῆς Ἑλλάδος τέκνα. Αἱ μητέρες τῆς Ἀμερικῆς ἐδίδον τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ αὐτὰ τὰ παιδία τὰ παιγνίδια των. Τὰς πλουσίας τῶν συμπολιτῶν του συνδρομὰς διένειμεν αὐτὸς ὁ περικλεῆς Σαμουήλ Χάου προσέχων ἵνα μὴ γίνηται κατάχρησις περὶ τὴν διανομήν. Ἡ κυρία ἀποθήκη ἦν ἐν Αἰγίνῃ καὶ πλησίον αὐτῆς ἐνθα εἶχον συρρεῦσαι πλείστα ἀτυ-

χῆ πλάσματα. Ἐπειδὴ πολλοὶ ἔμεινον ἀργοὶ τοῖς παρῆσαν ἐργασίαν τότε κατασκευάσθη καὶ ἡ ὠραία ἀποβάθρα, ἡ ὁποία μέχρι τούδε καλεῖται Ἀμερικανικὴ. Βραδύτερον ὁ νέος Σαμουήλ ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως τὴν παραχώρησιν ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου μεγάλης ἐκτάσεως γῆς πρὸς ἴδρυσιν ἀποικίας. Περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης λέγει ὁ ἴδιος τὰ ἐξῆς: «Ἡ κυβερνήσις παρεχώρησε δέκα χιλιάδας στρέμματα γῆς ἐλεύθερα φέρων ἐπὶ πέντε ἔτη. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἄλλην πρακτικὴν συνδρομὴν ἠδύνατο νὰ μοὶ παράσχη. Ἡναγκάσθην τὰ πάντα μόνος νὰ ἐπιτελῶ διὰ τῶν συνδρομῶν τῶν χορηγομένων μοι ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπιτροπῆς. Οἱ ἀποικοὶ ὅμως συνειργάσθησαν μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ πᾶν ἐχώρει αἰσίως. Ἀπεκτινάσαμεν κτήνη καὶ εργαλεία, ἠροτριάσαμεν τὴν γῆν, ὠκοδομήσαμεν ναὸν καὶ σχολεῖον. Ἐν τινὶ τῶν ἐκδρομῶν μου συνήντησα ἀσθενῆ τινὰ Γάλλον, πιθανῶς λειποτακτικῶς ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐγίνωσκε νὰ κατασκευάζῃ τροχοὺς ἀμαξῶν. Ἀφοῦ ἐθεράπευσα αὐτὸν τὸν διέταξα καὶ κατασκευάσειν ἀμαξάν φορητὴν, οἱ δὲ χωρικοὶ ἐκ τῶν περὶ ἐσπευσαν μετὰ θαυμασμοῦ νὰ ἴδωσιν αὐτὴν, πρῶτον ἦδη μαθόντες ὅτι ὑπάρχουσιν ὀχήματα τροχοφόρα.» Ὁ Δρ. Χάου, κατὰ τὸ 1828, συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως, βιβλίον μεγάλῃ ἐντύπωσιν προξενήσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν ἀμεροληψίαν μεθ' ὧν ἐγράφη.

Περαιωθέντος τοῦ Ἑλλ. ἀγῶνος ὁ Σαμουήλ Χάου ἠτοίμασθη πρὸς νέους ἀγῶνας ἀκολουθῶν τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ὄντως χριστιανικῆς καὶ φιλανθρώπου καρδίας του. Εἶχε μάθει ὅτι ἐν Παρισίοις ὁ Ἀββᾶς Haiiy εἶχεν ἰδρύσει ἰδρύματα χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ διανοητικῆς διαπλάσεως τῶν τυφλῶν. Ἐδράμεν λοιπὸν μετὰ σπουδῆς εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1830, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξεργήθητο ἡ καλουμένη Τριήμερος Ἐπαναστάσις, ἥτις κατέστησε βασιλεῖα τῆς Γαλλίας τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον τοῦ Ὁρλεάν. Ἐτοιμος νὰ ριφθῆ εἰς ἐξέον ἀγῶνα ἀνεχαιτίσθη ὑπὸ τοῦ Λαφαγιέτ, εἰς ὃν βραδύτερον παρέσχεν ἐξοχὸν καὶ ἐπικινδύνον ὑπηρεσίαν. Ὅτε ἐξερράγη ἡ Πολωνικὴ ἐπαναστάσις κατὰ τῶν Ρώσων, ὁ πρόμαχος τῶν ἐλευθεριῶν Σαμουήλ Χάου ἐστάλη με μυστικὴν ἀποστολὴν ὑπὸ τοῦ Λαφαγιέτ κομίζων τοῖς ἐπαναστάταις βοηθήματα καὶ ἀπόκρυφα ἐγγράφα. Μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς του μετέβη εἰς Βερολίνον ἵνα ἐπισκεφθῇ τὰ ἐκπαιδευτήρια τῶν τυφλῶν, ἀλλ' ἀμέσως συνελήθη ὑπ' ἀστυνομικῶν ὀργάνων. Τοῖς ἔδωκε τὸν λόγον του ὅτι δὲν δραπετεύει ἐάν τὸν ἀφήσωσιν ἐπὶ μίαν μόνον νύκτα ἐν τῷ δωματίῳ του ἄλλα κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἄλλα μὲν τῶν εἰς χεῖρας του διαπεπιστευμένων μυστικῶν ἐγγράφων κατέστρεψεν, ἄλλα δ' ἀπέκρυψεν ἐντὸς τῆς προτομῆς τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἐνθα εὐρέθησαν κατόπιν ὑπὸ φίλου του λαβόντος τὴν ἐντολήν νὰ τὰ πέμψῃ αὐτῷ. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς φοβερὰν εἰρκτήν, ὅθεν μετὰ τινὰ χρόνον τῇ παρεμβάσει τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀμερικῆς ἠλευθερώθη

ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ ἐξορισθῇ συνοδευόμενος μέχρι τῶν ὄριων τῆς χώρας ὑπὸ χωροφυλάκων. Κατὰ τὸ 1832 μετέβη εἰς Ἀμερικὴν ἐνθα ἐτύσθησε τὴν πρῶτην σχολὴν τῶν τυφλῶν διὰ τῆς ἀκαμάτου αὐτοῦ ἐνεργείας μόνος διδάσκων, μόνος παρασκευάζων τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου καὶ ἑτέρων βιβλίων τῶν τυφλῶν καὶ μόνος σχεδὸν ἐπιμελούμενος αὐτοῦ. Τοσοῦτον ἐνθουσιασμὸν διήγειραν αἱ προσπάθειαι τοῦ νέου Σαμουήλ ἐν Βοστόνῃ ὥστε ὁ μὲν συνταγματάρχης Πέρκινς ἐδωρήσατο τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ οἰκίαν ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἐνδιαίτημα τῶν τυφλῶν, ἡ πόλις τῆς Βοστόνης 50 χιλτάληρα καὶ 49,000 τάλληρα οἱ κάτοικοι. Ἡ ἐργασία αὐτῆ τοῦ νέου ἦρος δὲν ἐξέθετεν αὐτοῦ εἰς τοὺς κινδύνους εἰς οὓς εἶχεν ἐκθέσει αὐτὸν ἡ Ἑλλ. Ἐπαναστάσις, ἀλλ' ἀπῆται ἀκάματος καὶ ἀδιάλειπτον ἐνεργειαν. Τοὺς δὲ καρποὺς τῆς ἀδιάλειπτου καὶ ἡρωικῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς τοῦ νέου Σαμουήλ, ὅλος ὁ κόσμος ἤδη γινώσκει ἐν Ἀμερικῇ καὶ Εὐρώπῃ. Τὸ ὄνομα τῆς Λάουρας Βρίτζμαν θὰ ἐξεγείρῃ ἐς αἰεὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου διὰ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὸ θάρρος τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἐπὶ μῆνας μὴ φειδόμενος πόνων ἔδωκε φῶς εἰς τὸ σκότος καὶ διάνοιαν ἐλευθερίαν καὶ ἐνεργὸν εἰς τὴν ἐντελῶς στερουμένην αὐτῶν Λάουραν. Ἡ Λάουρα Βρίτζμαν ἦτον οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ κωφὴ. Ἦτον ἐξαέτις ὅταν ἔλαβε αὐτὴν παρὰ τῶν γονέων τῆς ὁ Σαμουήλ Χάου. Μετὰ κόπους ἀτρώτους κατάρθωσε νὰ τὴν διδάξῃ νὰ ἀναπαριστᾷ διὰ τοῦ ἀλφαβήτου τῶν τυφλῶν τὰ ἀντικείμενα τὰ ὅποια ἔβιγεν. Ἡ λαμπρὰ αὐτῆ νίκη ἐπλήρωσε χαρὰς τὸν μέγαν αὐτῆς εὐεργέτην ὅστις ἅμα ἰδὼν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος ἀνεφώνησεν ὡς ὁ Ἀρχιμῆδης «Εὐρηκα, Εὐρηκα.» Ὅτε ὁ διάσημος Κάρολος Δίκενς ἐπεσκέφθη τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἶδε τὴν Λάουραν Βρίτζμαν ἐθαύμασε τὴν φωτεινὴν αὐτῆς διάνοιαν καὶ διηγήθη εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ καλέμου τὴν συγκινητικὴν ἱστορίαν τῆς. Κατὰ τὸ 1843 ὁ δόκτωρ Χάου νυμφευθεὶς μετέβη μετὰ τῆς ἐξοχῆς συζύγου του εἰς Ἀγγλίαν, ἐνθα ἔτυχε ἐξαιρέτου ὑποδοχῆς παρὰ τοῖς τὰ πρῶτα φέρονσιν. Ὁ Σύνδρις Σμιθ ἀπεκάλεσε τὸν δόκτορα Χάου νέον Προμηθεῖα. Ἄνδρες διάσημοι ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ πληροφορίας πῶς κατάρθωσε τὸ μέγα θαῦμα. Ἀναχωρήσας ἐξ Ἀγγλίας ἐπεσκέφθη διάφορα ἄλλα μέρη καὶ ἐπὶ τέλους τὴν Ἑλλάδα. Διερχόμενος διὰ Κορίνθου ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γνωρίμων του οἵτινες τὸν ἐξένισαν πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀμερικὴν ἐπεδόθη μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου πρὸς βελτίωσιν τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν καὶ συνέστησε τὴν Ἐταιρίαν πρὸς Βοήθειαν τῶν Ἀποφυλακισθέντων, ἥς διετέλεσε πρόεδρος μέχρι τέλους τοῦ βίου του συγχρόνως δὲ ἴδρυσεν ἐν Ἀμερικῇ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν κωφαλάλων. Κατὰ τὸ 1848 ἐδημοσίευσεν τὴν πραγματείαν αὐτοῦ περὶ τῶν ἠλιθίων καὶ τῶν αἰτίων τῆς ἠλιθιότητος. Ἡ πραγματεία αὐτῆ μεγάλην ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ἐν Ἀμερικῇ σχολῇ δὲ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν τῶν ἠλιθίων συνεστήθη τὸ πρῶτον ἐν Βοστόνῃ ὑπὸ τὴν

διδύμωσιν τοῦ ἀληθοῦς τούτου εὐεργέτου τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, ἐπενεγκούσα εὐάρεστα ἀποτελέσματα. Ἄλλ' ὑπέρωσθε ἤδη ἐν Ἀμερικῇ ἡ ἡὸς μεγάλης μεταρρυθμίσεως, τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας, ὁ δὲ Σαμουὴλ Χάου εὐρέθη πρῶτος ἐν ταῖς ἐπάλλεσσι μὲ τὴν φοβερὰν του πανοπλίαν. Συνετέλεσε πρῶτον εἰς τὴν ἰδρυσιν δύο ἐφημερίδων τοῦ «Ἐλευθερωτοῦ»

νεργάτας ἀνδρας ἐπιφανεῖς, τὴν Κάρολον Σάμνερ, τὸν Ἐρ. Οὐίλσον, τὸν Α. Κόνβερ, τὸν Ἐμμέρσον τὸν Δόγλας καὶ λοιπούς.

Κατὰ τὴν ἐκρηξιν τοῦ αἱματηροῦ ἀγῶνος πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν μαύρων παρέσχε μεγάλας ὑπηρεσίας πρὸς θρίαμβον τῶν θεῶν ἀρχῶν του. Ἦθελέ τις πιστεῖσαι, ὅτι μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐκείνου αἱ δυνάμεις του ἤθε-

*Yours Faithfully
Samuel May*

καὶ τῆς «Ἀντιδουλικῆς Σημειᾶς» κατόπιον δὲ ἰδρυσεν ἰδίαν ἐφημερίδα καλουμένην «Πολιτεῖαν», διὰ τῆς ὁποίας παρέσχε μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα ὑπὲρ καταργήσεως τῆς δουλείας. Οὐ μόνον ἐφημερίδα συνέστησε ἀλλὰ καὶ δημοσιὰ συνηγόρει ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ ἀποτραπείου δεσμοῦ, ἔχων συ-

λον ἐκλίπει καὶ οὐ ἤθελεν ἀπόσχει πλέον τοῦ θορύβου τῶν μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων κατὰ τὴν δύσιν τοῦ βίου του ἀλλ' ὄχι. Μόλις ἐτελείωσεν ὁ ἀγῶν τῆς ἐλευθέρως Ἀμερικῆς, ἤρξατο ὁ ἱερός ἀγῶν τῆς πρωτομάρτυρος Κρήτης, ὁ δὲ Χάου ἠσθάνθη αὐθις ἐν τῇ καρδίᾳ του τοὺς παλμοὺς τῶν πρώτων τῆς νεότητός του

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΕΖΥΓΗΣ ΧΕΡΕΔΙΝ ΠΑΣΑΣ

Ὁ πρὸ τινῶν ἐβδομάδων τὴν προεδρείαν τοῦ οὐμανικῶ ὑπουργείου ἀναλαβὼν Χερεδὶν πασὰς ὀρμάται ἐκ Τύνιδος καὶ ἀπολαίει πρὸ πολλοῦ χρόνου φήμης ἐν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ ὀφειλομένης οὐ μόνον εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ «Αἱ ἀναγκαῖαι μεταρρυθμίσεις εἰς τὰ μουσουλμανικὰ κράτη» ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνάβασιν αὐτοῦ ὡς πρωθυπουργοῦ τοῦ βέη τῆς Τύνιδος ἐν ἔτει 1873. Ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ἡ Τύνις διετέλει ἐν ἀθλι-

εῖται καὶ ἔσπευσε μετὰ τῆς οἰκογενείας του φέρων βοηθήματα, ἄροτον καὶ σκεπάσματα ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν τῆς Κρήτης. Ἄλλ' ἔληξε ἀτυχῶς ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος ἀγῶν, ὁ δὲ μέγας Σαμουὴλ ἀπελθὼν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἤρξατο τὴν ἐκδοσιν ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος, καλουμένης ὁ «Κρῆς» καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἱεροῦ τῆς Κρήτης ἀγῶνος ἐξεδίδετο ἡ ἐφημερίς. Ἦθελεν ὁ γηραιὸς μαχητὴς μὲ νεκρικὴν χεῖρα ν' ἀνυψώσῃ τὴν καταπεσοῦσαν μάρτυρα. Ἄλλ' ἐπιλήθει ἡμᾶς ὁ χρόνος ἀρηγομένους πάντας τοὺς ἀγῶ-

νας καὶ τὰς ὑπηρεσίας του ἀνδρὸς ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀπέθκνεν τέλος μετὰ βίον πλήρη ἐνδόξων ἀγῶνων τὴν 9 Ἰανουαρίου 1876 πενθὼν ὅτι ζῶν δὲν εἶδε τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ τὴν Κρήτην ἐλευθέραν. Ἄλλὰ βεβαίως ἀνδρες οἱοί, ὁ Σαμουὴλ Χάου δὲν ἀποθνήσκουσι· διὰ τὴν ζωὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἐνόςου ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ παλμοὶ ἱεροὶ καὶ ἅγιοι.

στάτη καταστάσει. Ἐπαναστάσεις, ἐπιδημῖαι, ἀφορία, κακὴ οἰκονομικὴ κατάστασις, σπατάλη ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν τῆς ἀπορίας. Ἡ σοβαρότης τῆς θέσεως ταύτης δὲν ἐπτόσσε τὸν στρατηγὸν Χερεδίν. Ἐλαβε διὰ σοβαρὰς χεῖρας τὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων καὶ εἰς ὀλιγώτερον τῶν δύο ἐτῶν, διὰ τῆς ἐνεργείας του, διὰ πνεύματος δικαιοσύνης καὶ εὐθύτητος, διὰ τῆς ἐξόχου διανοίας του, σχεδὸν εἶχε ὀλοσχερῶς μεταβάλει τὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων. Πανταχοῦ καθίδρυσε τὴν τάξιν, ἐξησφάλισε τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τοὺς πιστωτάς, ἔφερε τὴν ἀφθονίαν καὶ τὴν εὐπο-

ρίαν. Ἄλλ' ἡ ραδιουργία κατώρθωσεν ἐν μέρει νὰ διεγείρη τὴν δυσπιστίαν τοῦ βέη κατὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ του, πρὸς ἃν παρενέβαλε προσκόμματα πρὸς παράλυσιν τῶν ἐνεργειῶν του. Ἐνώπιον τῶν ἐμποδίων καὶ ραδιουργιῶν τούτων ὁ στρατηγὸς βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ διατηρήσῃ τὴν θέσιν του ἐπιφελῶς δὲν ἐδίστασε νὰ παραιτηθῇ ἐν ἔτει 1877, μετὰ μεγάλῃς δυσαρρεσκείας τοῦ τόπου. Κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1878, ὁ στρατηγὸς Χερεδίν ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ἀβδούλ Χαμίτ ἐνόμισε καθῆκον αὐτοῦ, ἐν τῇ κρίσει ἣν διέρχεται ἡ αὐτοκρατορία του, νὰ καλέσῃ καὶ πέραν τῶν συνόρων, ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας του. ἠθέλησε λοιπὸν ἀμέσως νὰ τὸν θέσῃ ἐν ἐνεργείᾳ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν κοινῶν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰ χαρτοφυλάκια ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδύσεως. Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς ἀπεποιήθη καταρχὰς, φέρων ὡς λόγον τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων τῆς Τουρκίας καὶ τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Τύνιδα καὶ νὰ ἐπανέλθῃ μίαν ἡμέραν εἰς πρώτην κλήσιν ἢ πρώτον κίνδυνον. Ἐπειδὴ ὅμως κατεγίνοντο τότε εἰς τὴν διοργάνωσιν ἐπιτροπῆς ἐντολὴν ἐχούσης τὴν διαρρύθμισιν τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, εἶχε δὲ παράσχει δείγματα τῆς ἐπὶ τοιούτων ὑποθέσεων ἱκανότητος αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποποιήσῃ τὴν προεδριαν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ὁ Σουλτάνος, κατανικήσας τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ, καὶ τὸν διώρισε μέγαν βεζύρη, ἐπὶ κεφαλῆς ὑπουργείου οὐ μετέχουσι ὁ στρατηγὸς Ὀσμᾶν πασᾶς καὶ ὁ Καραθεοδωρῆ πασᾶς. Ἡ ὑπουργικὴ αὕτη μεταβολὴ κατὰ τινα ἐγκύκλιον ἀπευθυνθεῖσαν ὑπὸ τοῦ νέου μεγάλου βεζύρου τοῖς ἀντιπροσώποις τῆς Πύλης εἰς τὸ ἐξωτερικόν, σκοπεῖ τὴν λύσιν, διὰ δραστικῶν μέτρων, τῶν ἐκκενῶν ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐν Βερολίνῳ συνθήκης προκύπτόντων, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐσωτερικῶν δυσχερειῶν. «Ὡς πρὸς ἐμὲ, εἶπεν οὗτος, ἀπαντῶν εἰς τὰ συγχαρητήρια τοῦ πατριάρχου τῶν ἀρμενίων, πάντες οἱ ὑπῆκοοι εἰσὶν ἴσοι. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονειμθήσεται μετ' ἀμεροληψίας· τὰ ὑπουργήματα δοθήσονται ἀνευ διακρίσεως θρησκευμτος, ἐν δὲ τοῖς ναοῖς ἡμῶν θέλομεν παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ ἐκτείνῃ τὴν προστασίαν αὐτοῦ ἐφ' ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ποιμνίου ἡμῶν». Θὰ δυνθῆ ἀρὰ γε ὁ Χερεδίν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐπαγγελίας ταύτας; Τοῦτο ὁ χρόνος θέλει δείξει.

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΣΠΑΡΑΗ

ἘΚΑΣΤΟΣ γινώσκει ὅτι ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ εἶναι Ἑβραῖος ἢ τοῦλάχιστον Ἑβραϊκῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ δὲν εἶναι γενικῶς γνωστὸν πῶς συμβαίνει νὰ μὴ εἶναι πλέον μέλος τῆς συναγωγῆς. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Δισπαρᾶ εἶναι τοσοῦτον ἀρχαία ὅσον πολλὰ τῶν εὐγε-

νεστέρων οἰκογενειῶν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Ἐν τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ ἑκατονταετηρίδι οἱ πρόγονοι τοῦ ἐνεστῶτος πρωθυπουργοῦ ἰδρύθησαν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐνθα ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ πλούσιοι ἔμποροι, ἀλλ' ἐξεδιώχθησαν ἐκεῖθεν περὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκείνης ἐκ τῶν καταδρομῶν τῆς Ἰερᾶς Ἐξετάσεως ὅπως ζητήσωσι καταφύγιον ἐν τῇ γῆ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας. «Ἐκεῖ», λέγει ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ, ἐν τῷ προομιῶ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔργα τοῦ πατρός του, «εὐγνώμονες εἰς τὸν Θεὸν τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ἐβοήθησεν αὐτοὺς εἰς δοκιμασίας ἀνεκδιηγήτους καὶ ἐφύλαξεν αὐτοὺς ἐξ ἀνηκούστων κινδύνων ἔλαβον τὸ ὄνομα Δ' Ἰσραὴλ—ὄνομα τὸ ὅποσον οὐδέποτε πρότερον ἔφερε ἕως τότε οὐδεμία ἄλλη οἰκογένεια—ὅπως τὸ γένος αὐτῶν διὰ παντὸς ἀναγνωρίζηται. Ἡ οἰκογένεια νῦν δαϊμόνει ἐν Ἑνείᾳ ὡς καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν ἔτει δὲ 1745 ὁ Βενιαμὴν Δισραὴλ ἀπεσύθη τῆς ἐργασίας καὶ ἀπεκατέστη ἐν Ἐνφειλδ τῆς Ἀγγλίας, ἐνθα, ὡς ὁ ἐγγονος αὐτοῦ ἀναφέρει, διήλθε τὸν καιρὸν αὐτοῦ παιζῶν οὐκ μετὰ τοῦ σὶρ Ὀρχιῶν Μᾶνν, τρώγων μακαρόνια μαγειρευόμενα ὑπὸ τοῦ προξένου τῆς Ἑνετίας καὶ ἄδων τὰ ἀσμάτια τῆς ἡλιοσκεπτοῦς Ἰταλίας. Ὁ Βενιαμὴν Δισραὴλ ἦτον ὁ κατ' οὐσίαν πρόγονος τοῦ ἐνεστῶτος λόρδου Βήκονσφιλδ πρὸς ἃν λέγεται ὅτι ὁμοιάζει ὀλίγον κατὰ τὸν χαρακτήρα. Ἦτον ὁ φίλος τοῦ Walpole καὶ ἐν Ἐνφειλδ καὶ ἀλλαχοῦ εἶχε περὶ αὐτὸν πολλοὺς διακεκριμένους ἀνδρας διερχόμενος βίον πολυτελοῦς ἀνεύσεως. Οὐδὲν ἦτον ἢν πιστὸς Ἰουδαῖος, καὶ μέλος τῆς Ἰσπανικῆς καὶ Πορτογαλικῆς συναγωγῆς ἐν Λονδίνῳ. Ἐν ἔτει 1782 ἐδέχθη τὴν θέσιν Ἐπιθεωρητοῦ τοῦ Πορτογαλικοῦ Ἐλεήμονος Σχολείου, καὶ ἄλλα ἀξιώματα τιμῆς κατείχε. Ἐτήρησε τὴν στέσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Συναγωγὴν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ συμβάντος τῷ 1816, ὅτε ἐτάφη ἐν τῷ Ἰουδαϊκῷ κοιμητηρίῳ ἐν Mile End τοῦ Λονδίνου, ἐνθα λίθος φέρουσα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν ἔτι καὶ νῦν εὐρεται:

«Ἰερὸν τῇ μνήμῃ τοῦ Βενιαμὴν Δ' Ἰσραὴλ, γεννηθέντος τῇ 22 Σεπτεμ. 1750, θανόντος δὲ τῇ 28 Νοεμβρ. 1816. Ἦτο προσφιλὴς σύζυγος, πατὴρ καὶ φίλος.

Ὁ υἱὸς τοῦ Βενιαμὴν Δισραὴλ Ἰσαὰκ ἐγεννήθη ἐν Ἐνφειλδ τῷ 1776. Ἐν ἔτει 1802 ἐνμφευσθῆ Ἰουδαίαν ἐξαισίας καλλονῆς καὶ ἀξιολόγων προτερημάτων, τὴν δεσποινίδα Μαριάν Βασενί, ἀδελφὴν τοῦ Ἰουδα Βασενί, ἐξόχου ἀρχιτέκτονος. Δύο ἔτη βραδύτερον, ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ υἱὸς Βενιαμὴν, ὁ νῦν λόρδος Βήκονσφιλδ, ἐγεννήθη ἐν Ἐνφειλδ. Κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον ὁ Ἰσαὰκ Δισραὴλ ἦτο μέλος τῆς ἐν Bevis Marks Συναγωγῆς, καὶ τοῖ δὲ δὲν παρίστατο τακτικῶς εἰς τὰς τελετάς—αἵτινες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πρὶν ἢ τὸ φῶς τῆς μεταρρυθμίσεως ἀρχίσῃ νὰ λάμψῃ μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν Ἰουδαίων, δὲν συνεβιβάζοντο πρὸς τὰς εἰδᾶς εὐπαιδευτοῦ καὶ πεφωτισμένου ἀνδρός—συνεισέφερον ὅμως γενναίως εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς συναγωγῆς. Ἐν ἔτει ὅμως 1813 ὅταν ὁ ἐνεστῶς λόρδος Βήκονσφιλδ ἦτο ἐνεστατῆς, συμβῆν τι ἐπῆλθε ἐπενεγ-

κὸν τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς οἰκογενείας ἀπὸ τῆς συναγωγῆς, τὸ ὅποσον βεβαίως θὰ ἐξήσκησε μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος σταδίου τοῦ λόρδου Βήκονσφιλδ. Ἐάν τοῦτο δὲν συνέβαινεν οὗτος πιθανότατα θὰ ἐξηκολούθει νὰ ἦ ἐνεργὸν μέλος τῆς Ἰουδαϊκῆς συναγωγῆς.

Τὸ συμβῆν περὶ οὗ λαλοῦμεν ἔχει ἐν συντόμῳ οὕτω: Ἡ ἐν Bevis Marks συναγωγὴ, ἐν ἔτησιᾳ τιμὴ ἐκλογῆς, ἐξελέξατο τὸν κ. Ἰσαὰκ Δισραὴλ Πρόεδρον ἀλλ' οὗτος ἐνεκα τῆς ἐπὶ τὰ φιλολογικὰ ἀσχολίας καὶ τῆς προήρουσης ἡλικίας ἀπεποιήθη νὰ δεχθῆ. Ἀλλὰ κατὰ τὰ εἰθισμένα ὁ ἀποποιούμενος τὸ λειτουργήμα ὑπέκειτο εἰς πρόστιμον 40 λιρῶν, εἰς δ κατεδικάσθη. Ἠρονήθη ὅμως νὰ πληρώσῃ καὶ ἐνῶ ἡ συναγωγὴ ἐπέμενε γ' ἀφιέρσει ἀπ' αὐτοῦ τὰ προνόμια τὰ παρομαρτοῦντα εἰς τὰ μέλη, οὗτος παρητήθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1814 καθολοκληρίαν. Οὕτω ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰσαὰκ Δισραὴλ ἔπαυσε ν' ἀνήκῃ εἰς τὴν συναγωγὴν. Τὸν Μάϊον 1814 ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἰσαὰκ Δισραὴλ ἔλαβε τὴν ἀδειαν τῆς ἀρχῆς νὰ θέσῃ νέον ἐπιτάφιον λίθον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ συζύγου της. Τὸν Νοεμβρ. 1816 ὁ Βενιαμὴν Δισραὴλ ἐτάφη ἐν τῷ αὐτῷ κοιμητηρίῳ, τῆς ἀκολουθίας τελεσθείσης ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς συναγωγῆς παρόντος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰσαὰκ Δισραὴλ, καὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ λόρδου Βήκονσφιλδ τότε δωδεκαετοῦς. Ἐν ἔτει 1821 ὁ Ἰσαὰκ Δισραὴλ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Συναγωγῆς τὰ πιστοποιητικὰ τῆς γεννήσεως ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του, τὰ ὅποια καὶ ἐδόθησαν αὐτῷ ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὰ εἰς τὴν Συναγωγὴν ὀφειλόμενα 40 λιρ. καὶ 17 σελ. Αὕτη ἦτο ἡ τελευταία διαπραγματεύσις τῆς οἰκογενείας τοῦ Δισραὴλ μετὰ τῆς Συναγωγῆς.

Ὁ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΑΙΣ

Ἡ εἰδωλολατρικὴ φυλὴ Τελουγού, ἣτις κατοικεῖ περὶ τὰ 170 μίλια πρὸς βορρᾶν τῆς Μαδρᾶς τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἤρξατο νὰ ἀσπάζεται τὸν χριστιανισμὸν μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ προθυμίας. Ἰπὸ ἡμερομηνίαν Ἰουν. 16, 1878 γράφει ὁ παρ' αὐτοῖς ἐργαζόμενος ἱεραπόστολος αἰδ. Κλάου: «Πολλοὶ τῶν κατοίκων πρὸ πολλοῦ χρόνου ἤρξαντο γὰ κροῦσαι τὰς θύρας τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας ζητοῦντες τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, ἀλλ' ὅπως βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς γνησιότητος τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, ἐνομίσασμεν φρόνιμον ν' ἀναβάλωμεν τὴν αἴτησιν αὐτῶν ἐπὶ 15 μῆνας· ἤδη δὲ πεισθέντες ὅτι οὗτοι εἶναι ἄξιοι τοῦ χριστιανικοῦ βαπτίσματος ἐβαπτίσασμεν ἐντὸς 21 ἡμέρας 5,429 πρόσωπα.»

Μετὰ τινα χρόνον γράφει αὐθις: «Προσετέθησαν καὶ πάλιν 2,262 ψυχαὶ δι' ὧν ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῆς ἐνταῦθα χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἀνεβιβάσθη εἰς 12, 262 μέλη· ἡ συρροὴ ὅμως τῶν προσερχομένων εἶναι τοσαύτη, ὅστε ἀδυνατοῦμεν νὰ βαπτίσωμεν ὅσους προσέρχονται καὶ θεωροῦνται ἄξιοι, ἀνευ ἐπικουρίας τινος ἐξωτερικῆς· καθότι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπολογίζε-

ται ὅτι θέλει αὐξήσῃ κατὰ 5,000 ἔτι πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1879.»

Τοιαύτη προσέλευσις εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν δὲν ἐγένετο ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Τὸ κίνημα τοῦτο θέλομεν παρακολουθῆ καὶ πληροφορεῖ κατὰ καιροὺς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

Ὁ ΑΧΜΕΤ ΜΟΥΧΤΑΡ ΠΑΣΑΣ

Ὁ Ἀχμέτ Μουχτάρ πασᾶς, ὁ καὶ Γαζῆς, εἶτα ἐπικληθεὶς πρόεδρος τῆς τουρκικῆς ἐξορίου ἐπιτροπῆς εἶναι εἰς τῶν σπανίων μαθητῶν τῆς ἐν Κωνσταντινου-

πόλει σχολῆς ὅστις ἀνῆλθεν εἰς ὑψηλὰ ἀξιώματα. Ἐχρημάτισε διαδοχικῶς καθηγητῆς, καὶ διοικητῆς τῆς σχολῆς ἐνθα ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰ στρατιωτικά. Εἶτα διωρίσθη ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ ἐν Ἀραβίᾳ ἐνθα αἱ ὑπερσείαι τοῦ προήγαγον αὐτὸν εἰς ἀρχηγὸν ἐν Ἐρζεγοβίνῃ. Ἐκτοτε ἀπώλεσε τὴν δημοτικότητα αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διότι αἱ ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ οὐδόλως ἠϊδοκίμησαν. Ἐρρέθη μάλιστα ὅτι κατόπιν τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἥττης ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῆ εἰς δίκην· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι διέφυγε τὸν κίνδυνον τούτον.

ΜΟΡΙΑΙ,

α'. Τὸ νομίζειν ὅτι ὅσω πλείονα τις τρώγει τόσο γίνεται παχύτερος καὶ ῥωμαλαιότερος.

β'. Τὸ νομίζειν ὅτι ὅσω πλείονας ὥρας οἱ παῖδες σπουδάζουσιν ἐν τῷ σχολείῳ τόσο ταχύτερον μαθαίνουν.

γ'. Τὸ συμπερικίνειν ὅτι ἐάν ὁ περίπατος εἶναι ὑ-

γινόντος, ὅσο οὗτος φαίνεται βιαιότερος, καὶ μᾶλλον ἐξαντλητικὸς πλείοτερον καλὸν παράγεται.

δ'. Τὸ νομίζειν ὅτι τὰς ὥρας τὰς ὁποίας ἀφαιρεῖ τις ἀπὸ τοῦ ὕπνου του τὰς κερδαίνει.

ε'. Τὸ θεωρεῖν ὅτι τὸ μικρότερον δωμάτιον τῆς οἰκίας εἶναι τὸ ἀρμόζον διὰ τὸν ὕπνον.

ς'. Τὸ φαντάζεσθαι ὅτι τὸ φάρμακον διὰ τοῦ ὁποίου θεραπεύεται τις ἀμέσως εἶναι καλὸν χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰ τελικὰ ἀποτελέσματα.

ζ'. Τὸ διαπράττειν πράξιν τινα ἥτις καθ' ἑαυτὴν φαίνεται βλαβερὰ, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ὀπωδῆποτε θέλει ὁ πράττων ταύτην διέλθῃ ἀτιμώρητος.

η'. Τὸ συμβουλεύειν ἄλλον νὰ λάβῃ φάρμακον τὸ ὁποῖον ἐδοκιμάσαμεν ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν οἱ ὅροι εἰσὶν οἱ αὐτοί.

θ'. Τὸ τραγεῖν ἄνευ ὀρέξεως, ἢ τὸ ἐξακολουθεῖν τὸ φαγητὸν μετὰ τὸν κόρον, ἀπλῶς πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς γεύσεως.

ι'. Τὸ δειπνεῖν κατακόρως χάριν τῆς βραχείας ἡδονῆς τῆς διὰ τοῦ λάργυγο καταπόσεως, μὲ θυσιάν νὰ διανύσωμεν ὀλόκληρον νύκτα ἐν τεταραγμένῳ ὕπνῳ καὶ νὰ ἐγερθώμεν κατάκοποι τὴν πρωΐαν.

ια'. Τὸ ἀποβάλλειν μέρος τοῦ ἐνδύματος ἀμέσως μετὰ τὸν περίπατον, ἐνῷ ὁ ἀπλούστερος ἀμαξήλατης γινώσκει ὅτι ἐὰν δὲν θέσῃ κάλυμμα ἐπὶ τοῦ ἵππου του ἄμα, ὡς πάθος τὴν ἐργασίαν τὸν χειμῶνα θέλει χάσει τούτον ἐκ πνευμονίας.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Οἱ ἐχριστιανισθέντες Χοτεντότοι ἀγοράζουσιν ἐκ τῶν ἱεραπόστολων τὰς Ἀγ. Γραφὰς ἀνταλλάσσοντες αἶγας ἢ ἐργασίαν «Ἐάν μοι δώσης ἐν ἀντίτυπον τῶν Ἀγ. Γραφῶν» ἐλεγεῖ τις Χοτεντότος πρὸς τὸν ἱεραπόστολον, «Ἐὰν ἐργασθῶ τρεῖς ἡμέρας ἐν τῷ ἀγροχηπίῳ σου,» ὅπερ καὶ ἐγένετο τῆς Βιβλικῆς Ἐταιρίας λαβοῦσης ἐκ τῶν ἱεραπόστολων δρ. 450 τὴν ἀξίαν τῆς τριήμερου ἐργασίας. Τέσσαρες ἕτεροι νέοι ἔφρονον πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν Ἀγ. Γραφῶν αἶγας καὶ ἕτεροι πρόβατα. Ἡ Ἀγ. Γράφῃ καθιστάται λίαν ἐπιθυμητὴ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς.

* * * Ἐν Ἀνοβέρφῳ συνίστη ἑταιρεία σκοποῦσα τὸν περιορισμὸν κατὰ τοῖς σπουδασταῖς, τῆς καταναλώσεως τοῦ ζύου.

* * * Ὁ μέγας Ἀμερικανὸς ἐφευρέτης Θωμᾶς Ἔδισων ἔχει ἤδη ἀποκτήσει ἑκατὸν πενήτηκοντα ἀποδείξεις εὐρεσιτεχνίας.

* * * Ἐν τινι ἄρθρῳ τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Πητρούπολεως» λέγεται ὅτι ἡ ὀλικὴ δαπάνη τοῦ τελευταίου ρωσοτουρκικοῦ πολέμου διὰ τὴν Ῥωσίαν ἀνέρχεται εἰς τὸ στράγγυλον ποσὸν τῶν 887,000,000 ρουβλίων, ἥτοι τριῶν διλλιοσίων φράγκων.

* * * Ἐξ ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰσέπραξεν ἡ μονὴ τῆς Εὐαγγελιστρίας κατὰ τὴν «Φωνὴν τῆς Τήνου», ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον.

* * * Ἐκ τῶν στατιστικῶν φαίνεται ὅτι ἡ ἐνεστῶσα κατανώσεις ὧν ἐν τῆς Ἡν. Μελετήσεως τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχεται περίπου εἰς 1,600,000 βαρέλια. Τὰ ὀρνίθια τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἢ καταναλλόμενα ἐν ἔτει 1877 ὑπελογίσθησαν εἰς 680 ἑκατ. λίτρας, καὶ ἀξίας 3,400,000 φρ., ἢ δὲ παραγωγή τοῦ βουτύρου εἰς 3 δις ἑκατομ. φρ.

* * * Περὶ τὰ 120,000 εἶδη φυτῶν εἰσὶ γνωστά.

* * * Ὁ ἀριθμὸς τῶν βαπτομηχανῶν ἐν χρήσει ἐν τῷ κόσμῳ ἀνέρχεται εἰς 4,000,000.

* * * Ἡ σύζυγος τοῦ νέου διοικητοῦ τοῦ Καναδά πριγκίπισσα Λουίζα, θυγάτηρ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, κητέρησεν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ τὸ ἴσο πλεῖον, θεωρησάσα τούτο ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν δριμύτητα τοῦ φύχους.

* * * Ἡ διφθερίτις θεραπεύεται θαυμασίως διὰ καταπόσεως ἁλατος κοινῷ καὶ ἀνθρακούχου σόδας (carbonatum sodae).

* * * Οἱ ἐν Γαλλίᾳ συμβολαιογράφοι ἀριθμοῦνται εἰς 9181.

* * * Ἐν Πειραιεὶ ὑπάρχουσιν 8 ἀλευρῦμοιοι πρὸς σύστασιν τῶν ἰσπίων ἐδαπανήθησαν 1,965,000 δραχμαί. Ἐν αὐτοῖς ἀσχολοῦνται 182 ἐργάται κινούνται δὲ διὰ δυνάμειος 216 ἵππων.

Λοῖσι Αἰτίγματος Α'

Ἴον—Ἴόνιον—πέλαγος.

Ἔλυσαν δ' αὐτὸ οἱ κκ. Κωνσ. Γ. Χρηστοφῆς, Εὐάγγελος, Ι. Σοριανός, Ἰωάν. Κ. Πρινόπουλος, καὶ ὁ Ι. Τζάβας (Ἰδρα).

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΣ.

(Δίστα).

Ἦν ἀβραστὰ ἢ ψητὰ, οὐρανὸν ἢ ἄπια, τρίγωνα καὶ λάδι, ὠὰ βραστὰ σουπὲ, μούστο . . . αὐτὴ εἶναι, νέοι φίλοι μου, ἡ λίστα μου. Δ. Ρ.

ΕΙΣΟΚΟΙΗΣΕΙΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ὑπὸ Γ. Οὐβήρου μεταφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Κωνσ. Νεστορίδου. Τόμ. Α'. περιέχων τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων λαῶν (μετὰ 43 εἰκονογραφιών). Ἐν Ἀθήναις, τύποις Ἀθηναῖδος, 1878. Τὸ ἀξιόλογον τούτο σύγγραμμα τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον μέρος μετέφρασε λίαν ἐπιτυχῶς καὶ μετὰ γλαφυρᾶς ἐλληνικῆς φράσεως ὁ διακεκριμένος παρ' ἡμῖν καθηγητὴς κ. Νεστορίδης εἶναι περιττὸν νὰ συστήσωμεν εἰς τὸ κοινὸν διότι ἡ ἀξία τῆς ἱστορίας παρὰ πᾶσιν εἶναι γνωστὴ. Τὸ σύντομον καὶ περιεκτικὸν εἶναι δύο σπάνια προσόντα τὰ ὁποῖα συνένοι ἢ τοῦ Οὐβήρου Παγκόσμιος Ἱστορία.

— ΧΑΩΡΙΣ, ἐκδίδεται ὑπὸ λογίων ὁμογενῶν κατὰ μῆνα, ἔτος πρῶτον—Φεβρ. 1879—Τεύχος Α' καὶ Β'—Τόμ. Α.—Ἐν Κωνσταντινουπόλει.—Τύποις Ἀντ. Κορομηλά 1879. Τὸ περιοδικὸν τούτο ἄρτι ἐκδοθὲν συνιστῶμεν ὡς περιέχων ὕλην τερπνὴν καὶ ἐκλεκτὴν.

— Ὁ κ. Ζενοφῶν Δ. Ζυγοῦρας εἰδικὸς καθηγητὴς τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν, προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΝ περιέχουσαν στοιχειώδεις γνώσεις περὶ ἐμπορίου, Ἐμπορικὴν Ἀριθμητικὴν καὶ Καταστιχογραφίαν. Παρακαλεῖ δὲ τοὺς ἐμπόρους, τοὺς βιομηχάνους καὶ τοὺς μαθητευομένους εἰς τὸ ἐμπόριον νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταί.

Τιμὴ αὐτοῦ (ἐξ 22 τυπογραφικῶν φύλλον) φρ. 6.

Ἐν τῷ Γραφεῖῳ τῆς «Ἀθηναῖδος» πωλοῦνται Αἱ Φιλοσοφικαὶ Μελέται, περὶ χριστιανισμοῦ καὶ τὰ Ἀπαντα τοῦ Σολομοῦ, εἰς μετρίαν τιμὴν.